

Ammatillisen koulutuksen läpäisyn tehostaminen

Tiedotustilaisuus 18.4.2011

Mika Tammilehto

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Undervisnings- och kulturministeriet

Koulutuspoliittisia linjauksia / tavoitteita

- pitkät koulutusurat lyhyemmiksi
- suuret koulutustasoerot tasaisemmiksi vanhemman ja nuoremman väestön, sukupuolten ja eri alueiden kesken
- kaikkien nuorien kouluttaminen ammattiin ja työllistyminen
- koulutusjärjestelmän tehokkuuden ja koulutuksen osuvuuden lisääminen
- työvoiman turvaaminen kaikille elinkeinoelämän sektoreille
- nuorten työelämään siirtymistä on nopeuttava

Taustaa läpäisyn ammatillisen koulutuksen tehostamisohjelmalle (1)

Opetus- ja kulttuuriministeriön asettaman nuorten koulutuksesta työelämään siirtymisen nopeuttamista pohtineen työryhmän (2010:11) esitykset

- Kehitetään yhteishakujärjestelmää ja opiskelijaksi ottamisen perusteita siten, että ne tukevat vahvemmin perusasteen päättäneiden ja ilman ammatillista perustutkintoa olevien sijoittumista koulutukseen.
- Peräkkäisten opintojen vähentämiseksi tuetaan mahdollisuutta suorittaa samanaikaisesti ammatillisia ja lukio-opintoja.
- Varmistetaan, että perus- ja toisen asteen oppilaitoksilla on riittävät voimavarat opinto-ohjaukseen.

Taustaa (2)

- Kukin lukio-opiskelija laatii jatko-opintoihin orientoivan henkilökohtaisen jatko-opintosuunnitelman, joka sisällytetään henkilökohtaiseen suunnitelmaan opintojen etenemisestä (opiskelusuunnitelma). Jokaisella lukion opiskelijalla on oikeus saada henkilökohtaista ohjausta suunnitelman laatimisessa. Jatko-opintoihin orientoivan henkilökohtaisen jatko-opintosuunnitelman toteutumisesta vastaa lukion opinto-ohjaaja. **Toisen asteen ammatillisen peruskoulutuksen päättävillä tulee niin ikään olla suunnitelma sijoittumisesta koulutuksen jälkeen** (sis. elinikäisen ohjauksen kehittämistavoitteisiin).
- Opetusjärjestelyt toteutetaan siten, että opinnot on mahdollista suorittaa lainsäädännön mukaisessa tavoiteajassa.
- Ammatillisen koulutuksen ja korkeakoulujen rahoituksen määräytymisessä otetaan entistä paremmin huomioon tutkintojen suorittaminen tavoiteajassa.

Koulutusmahdollisuuksien turvaaminen

- Ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijamääriä on lisätty merkittävästi tällä hallituskaudella, yhteensä noin 11 650 opiskelijapaikkaa.
 - **Vuoden 2008 alusta opiskelijamääriä lisättiin noin 2 200 opiskelijalla.**
 - **Vuoden 2009 aikana lisättiin noin 4 950 opiskelijapaikkaa.**
 - **Vuonna 2010 opiskelijamääriä lisättiin noin 4 000 opiskelijalla.**
 - **Vuonna 2011 lisättiin 500 opiskelijapaikkaa.**
- Vuonna 2010 opiskelijapaikkojen lisäys eri koulutuksen järjestäjille perustui ensisijaisesti kevään 2009 yhteishaun tilastoihin ensisijaisista hakijoista, paikan vastaanottaneista ja koulutuksen ulkopuolelle jääneistä.
- Maakuntakohtaiseen jakoesitykseen vaikuttivat myös vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevien 20–24-vuotiaiden nuorten määrät maakunnissa sekä alle 25-vuotiaiden työttömien määrät maakunnissa/TE-keskuksissa.

Opiskelijapaikkakehitys

- Merkittävä osa opiskelijapaikkojen lisäyksistä on ollut määräaikaista
- Rahoituksen perusteena olevien opiskelijamäärien vähennykset koulutuksen järjestämislupiin ajoittuvat vuosille 2013 – 2016
- Vähennykset ovat keskimäärin 1500 opiskelijaa vuodessa
- Alueiden väestökehityksen sekä työvoimatarpeen turvaamiseksi ja nuorten pääsyn ammatilliseen koulutukseen varmistamiseksi koulutusprosesseja on tehostettava, keskeyttämistä vähennettävä ja läpäisyä nopeutettava.

Ammatillisen koulutuksen keskeyttäminen

- Ammatillisen koulutuksen keskeyttäminen on vähentynyt tasaisesti 2000-luvulla; yleisintä keskeyttäminen on ollut luonnonvara- ja ympäristöalalla, matkailu-, ravitsemus- ja talousalalla sekä luonnontieteiden alalla.
- Lukuvuonna 2008/2009 ammatillisen koulutuksen keskeytti 8,5% (neg. keskeyttäminen 7,6%).
- Miehet keskeyttävät koulutuksen naisia useammin; keskimääräistä enemmän keskeytettiin luonnontieteiden sekä luonnonvara- ja ympäristöalalla. Vähiten keskeytetään sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalla.

Ammatillisen koulutuksen läpäisy

- Tavoiteajassa koulutuksen läpäisseiden osuus:
- vuoden 2004 uusista opiskelijoista 58,3 % suoritti ammatillisen perustutkinnon kolmessa vuodessa tai nopeammin ja vuonna 2005 aloittaneista opiskelijoista tutkinnon suoritti tavoiteajassa 58,1%
- Ammatillisessa koulutuksessa miehet läpäisevät naisia paremmin!
- Korkeimmat läpäisyasteet ovat humanistisella ja kasvatusalalla sekä sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalla (67%) – alhaisimmat luonnontieteiden alalla, 49%

Opintouran rakentuminen (1)

(Lähde: Opintourilta opintopoluille, käsikirjoitus 2011, Jyväskylän yliopisto, Koulutuksen tutkimuslaitos)

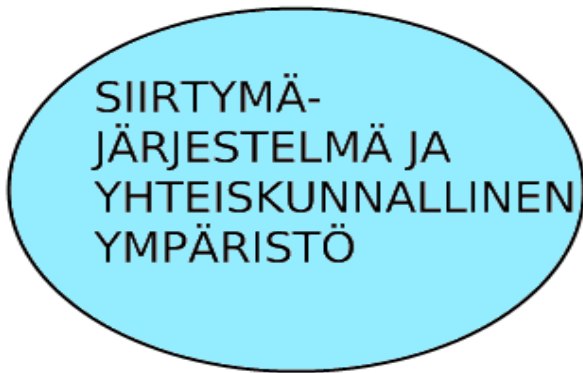
YKSILÖTASO

Opintojen
sujuvuuteen,
viivästymiseen
ja keskeyt-
tämiseen
vaikuttavat
tekijät 1

- opiskelutaidot ja -valmiudet / oppimisen vaikeudet ja ongelmat
- opintomenestys
- koulutustausta
- pääsykoemenestys
- opintoihin sitoutuminen
- kotitausta (vanhemmat)
- elämönhallintataidot
- elämäntilanne (perhe, terveys, talous)
- epävarmuus uravalinnasta
- epärealistiset koulutusodotukset
- hakutoiveen toteutuminen
- orientaation kiinnittyminen
- motivaatio
- työssäkäynti koulutuksen ohessa
- opintojen laajuus
- välivuodet

Opintouran rakentuminen (2)

(Lähde: Opintourilta opintopoluille, käsikirjoitus 2011, Jyväskylän yliopisto, Koulutuksen tutkimuslaitos)

Opintojen sujuvuuteen,
viivästymiseen ja
keskeyttämiseen
vaikuttavat tekijät 2

- ohjaus- ja neuvontapalvelut
- opiskelijavalintajärjestelmä
- opintotukijärjestelmä
- yhteishakujärjestelmä
- asevelvollisuus
- perhe-etuudet
- työmarkkinatuen sidos opintoihin hakeutumiseen (ns. pakkohaku)
- työmarkkinatilanne
- taloustilanne: taantuma/nousukausi
- tutkintojen eriytyneisyys
- koulutusalakulttuurit
- sukupuolten väliset erot
- välivuodet
- koulutuspaikkakilpailu

Opintouran rakentuminen (3)

(Lähde: Opintourilta opintopoluille, käsikirjoitus 2011, Jyväskylän yliopisto, Koulutuksen tutkimuslaitos)

KOULUTUKSEN JA
OPPILAITOKSEN
SISÄISET TEKIJÄT

Opintojen sujuvuuteen,
viivästymiseen ja
keskeyttämiseen
vaikuttavat tekijät 3

- oppilaitosmarkkinointi
- opiskelijan integroiminen oppimisympäristöön (vuorovaikutus opettajan ja opiskelutovereiden kanssa)
- joustavat opiskelujärjestelyt ja -käytännöt
- opetussuunnitelma (professio- ja generalistialat, opintojen laajuus, pedagogiset ratkaisut)
- opintojen joustavuus (esim. poissaolojen korvattavuus)
- aiempien opintojen hyväksiluku
- oppilaitoksen pedagoginen johtajuus
- opetuksen ja ohjauksen laatu
- koulutuksen työelämäyhteydet

Ammatillisen koulutuksen läpäisyn tehostamisohjelma

- Hallitus päätti viime kesän budjettiriihessä nelivuotisen ammatillisen koulutuksen läpäisyn tehostamisohjelman käynnistämisestä
- Tehostamisohjelmaan on kaikkiaan suunniteltu kohdennettavaksi 16 miljoonaa euroa vuosille 2011 – 2014
- Vuonna 2011 valtion talousarviossa ko. ohjelmaan on varattu neljän miljoonan euron määräraha

Valtakunnalliset tavoitteet

- Opetus- ja kulttuuriministeriön toiminta- ja taloussuunnitelmassa vuosille 2012–2015 on asetettu tavoitteeksi, että vuonna 2011 aloittavista uusista opiskelijoista 65 % suorittaa tutkinnon sen laajuutta vastaavassa ajassa tai nopeammin. Neljässä vuodessa tutkinnon suorittaneiden osuus olisi tällöin 76 % ja viidessä vuodessa 80 % aloittaneista.
- Ammatillisen koulutuksen keskeyttäneiden osuutta pyritään laskemaan 7 prosenttiin vuonna 2014 (kokonaan opintonsa keskeyttäneiden osuus olisi tällöin 6 %).
- Seuranta kehitetään siten, että toimenpiteiden vaikuttavuutta voidaan arvioida nykyistä paremmin

Opiskelijat, jotka ohjelmalla pyritään tavoittamaan

Opiskelijat,

- joiden keskeyttämisalttius on tavanomaista suurempi
- joiden opinnot ovat pitkittyneet tai pitkittymässä
- jotka ovat jättämässä tai jo jättäneet tutkinnon suorittamisen kesken työelämäänsä siirtymisen takia. Työelämäänsä siirtyvien opiskelijoiden tukeminen on aikaisempaa tärkeämpää tutkintojen uudistumisen myötä, jolloin tutkinnon osien suorittaminen ja työssäolon vuorottelu tulee lisääntymään

Tehostamisohjelman toimenpidekokonaisuudet

- opinto-ohjauksen ja opiskelijahuollon ennakoivien ja nykyistä yksilöllisempien toimintamallien kehittäminen (tehostamaan ammatilliseen koulutukseen hakeutumisvaihetta, koko opiskeluaikaa ja työelämään/jatko-opintoihin siirtymistä, ml. henkilökohtaisen työllistymis- tai jatko-opintosuunnitelman laatiminen)
- pedagogisten ratkaisujen kehittäminen ja opetusjärjestelyjen joustavoittaminen yksilöllisten opintopolkujen ja työn ohella opiskelun mahdollistamiseksi ja tukemiseksi
- koko tutkinnon suorittamista tukevien pedagogisten ratkaisujen, ohjaukäytänteiden ja toimintamallien kehittäminen silloin kun opiskelija suorittaa tutkintoa osissa
- aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamisen, tunnustamisen ja hyväksilukemisen toimintamallien kehittäminen opintoaikojen lyhentämiseksi
- asuntolatoiminnan kehittäminen ja opiskelijoiden vapaa-ajantoiminnan tukeminen erityisesti silloin kun nuori on muuttanut kotoa uudelle paikkakunnalle opiskelun takia sekä kodin ja koulun yhteistyön kehittäminen alaikäisten opiskelijoiden kohdalla.

Tehostamisohjelman toteuttamisesta

- Koulutuksen järjestäjä voi hakea avustusta myös useampaan toimenpidekokonaisuuteen kohdistuvaan hankkeeseen tai muuhun kuin tässä mainittuun teemaan
- Valtionavustusta kohdennetaan erityisesti laajoihin, verkostoyhteistyönä toteutettaviin hankkeisiin
- Koulutuksen järjestäjiltä edellytetään valtakunnallisten tiedon levittämisseminaarien järjestämistä eri toimenpidekokonaisuuksista
- Vuoden 2011 määräraha tulee käyttää vuoden 2012 loppuun mennessä
- OKM on irrottanut vuoden 2011 määrärahan Opetushallituksen jaettavaksi
- Tehostamisohjelman tulee käynnistyä syyslukukauden 2011 alussa